

*- Returordningen for PCB-holdige
isolerglassruter*

Årsrapport 2006

INNHOLDSFORTEGNELSE

<u>1</u>	<u>SAMMENDRAG</u>	<u>2</u>
<u>2</u>	<u>BAKGRUNN</u>	<u>3</u>
<u>3</u>	<u>RETURSYSTEMET</u>	<u>4</u>
3.1	EN LANDSDEKKENDE ORDNING	4
3.1.1	REVISJONER/ANLEGGSBESØK	4
3.1.2	ANALYSER	4
3.2	AVFALLSMENGDER	4
3.2.1	KARTLEGGING AV BRUKEN AV OG OMFANGET AV GJENVÆRENDE PCB-HOLDIGE VINDUER.	6
3.2.2	INNSAMLEDE MENGDER.	7
3.2.3	MENGDER PCB	8
<u>4</u>	<u>DELTAKERE OG KONTROLLMEDLEMMER</u>	<u>8</u>
<u>5</u>	<u>PRODUSENTER OG IMPORTØRER</u>	<u>9</u>
<u>6</u>	<u>ØKONOMI</u>	<u>11</u>
<u>7</u>	<u>INFORMASJON</u>	<u>11</u>
<u>8</u>	<u>VEDLEGG</u>	<u>13</u>

1 SAMMENDRAG

PCB regnes som en av de farligst miljøgiftene og myndighetene har derfor satt klart fokus på denne miljøgiften. PCB ble benyttet i forseglingslim i isolerglassvinduer i perioden 1965-1975 (kan finnes i for importerte vinduer frem til 1980). Ruteretur AS ble opprettet som en returordning for disse rutene 3.6.2002. Rutereturs returordning for PCB-holdige isolerglassruter ble godkjent 6. august 2004.

I forskriften er det stilt krav til at returordningen skal være landsdekkende. Et virkemiddel for å tilfredsstille dette kravet, var transportstøtten som ble innført i 2005. Et av målene med støtten var at denne skulle bidra til å lette arbeidet med å utvide retursystemet til å omfatte flere mottaksplasser for de PCB-holdige isolerglassrutene. Ved årsskiftet omfattet ordningen ca 210 mottaksplasser som var en økning på ca. 60 mottak fra siste årsskifte.

Helt siden oppstarten har det vært en klar økning i innsamlingen av PCB-holdige isolerglassruter. I 2006 ble det samlet inn 66 535 ruter som var en økning på vel 29% fra 2005. Prognosen for andelen kasserte PCB-holdige isolerglass i 2006 var 60 000. Det er flere årsaker til at innsamlet mengde ligger høyere enn forventet. Dette er høyere utskiftningstakt enn antatt, umerkede vinduer som ikke inngår i prognosen over opprinnelige mengder kan komme inn, feilsortering ved mottaksstedene som medfører at vinduer som ikke omfattes av ordningen kommer inn. Det er også knyttet usikkerhet til teoretisk beregnede mengde vinduer som er satt inn i byggene i den aktuelle perioden, samt hvor stor andel av vinduene som allerede var skiftet ut før Rutereturs system ble igangsatt.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mye PCB de innsamlede vinduene tilsvarer men det anslås i størrelses orden 2,0 - 3,0 tonn ren PCB.

Alle norske produsenter av isolerglass og importører av isolerglass og produkter med isolerglass, plikter i henhold til forskriften å være deltaker i en returordning. Ut i fra hva deltakerne har rapportert inn i 2006 utgjorde import 14 % av den totale mengden som ble sendt ut på det norske markedet, mot 10 % i 2005. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at det i 2006 var det høyest import av isolerglass fra Polen og at denne er dobbelt så høy som i 2005. Importen av produkter med isolerglass øker også noe fra 2005.

Antall deltakere har økt med 10 i løpet av året, slik at vi ved utgangen av 2006 hadde 47 aktive deltakere.

Det ble betalt miljøvederlag for 2,22 millioner ruteenheter, totalt 40,0 mill. Miljøvederlaget, som betales inn av alle deltakere, ble redusert fra 22,50 kr/rute til 17,00 kr/rute fra 1.mai 2006 og ytterligere redusert til 15,00 kr/rute fra 1. oktober 2006. Totale driftsutgifter var 35,26 mill. hvorav nærmere 30 mill. var refusjonsutbetalinger. Årsresultatet for 2006 ble 5,3 mill.

Informasjon er et av Rutereturs viktigste virkemiddel for å øke innsamlingen. I 2006 ble det spesielt satset på informasjon rettet mot forbruker av isolerglass og produkter med isolerglass gjennom en landomfattende kampanje rettet mot snekkere, tømrere, små entreprenører og forbrukere som skifter vindu. Ruteretur har også deltatt på en rekke messer, sendt ut informasjonsmateriell og brukt annonser i diverse tidsskrift aktivt.

2 BAKGRUNN

Polyklorete bifenylter (PCB) regnes som en av de farligste miljøgiftene og er derfor også en av de miljøgiftene myndighetene har størst fokus på.

PCB brytes ikke ned i naturen og oppkonsentreres gjennom næringskjeden. Av den grunn finnes PCB i mennesker og rovdyr. PCB er svært helseskadelig og kan blant annet skade immunforsvaret, nervesystemet og reproduksjonsevnen. I tillegg er PCB kreftfremkallende.

PCB ble i en kort periode på 60- og 70-tallet bl.a. benyttet i forseglingsslim i isolerglassvinduer på grunn av dets gode egenskaper som mykgjørere. Etter 1975 ble PCB ikke benyttet i norske vinduer, men man kan finne PCB i importerte vinduer frem til og med 1979. Fra 1980 trådte en egen PCB-forskrift i kraft og det ble forbudt å benytte PCB i nye produkter.

PCB-holdige isolerglassvinduer er definert som farlig avfall når kasseres. Dette er regulert i avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. Til tross for at dette ble svært små mengder med PCB-holdig isolerglass innlevert. Hovedårsaken til dette var høye kostnader og manglende kunnskap. Miljøverndepartementet tok derfor i 2002 et initiativ overfor bransjen og fikk i stand en frivillig avtale om bransjeansvar for PCB-holdige isolerglassruter. Ruteretur ble stiftet som en følge av dette 03.06.02. Selskapet har som formål å utvikle, drive, styre, overvåke og organisere en kostnadseffektiv og samfunnsøkonomisk lønnsom returordning som sikrer innsamling av PCB-holdige isolerglassvinduer på en miljømessig forsvarlig måte.

Selskapet eies av følgende selskaper, alle med 1/5 hver:

- ✓ Foreningen Næringseiendom
- ✓ Glassbransjeforbundet i Norge
- ✓ Norges Bygg- og Eiendomsforening
- ✓ Norske Trevarefabrikkers Landsforbund
- ✓ Trelast- og Byggevarerhandelens Fellesorganisasjon

For å komme raskt i gang ble ordningen finansiert av staten i en oppstartsfase, med en forutsetning om at en bransjefinansiering skulle etableres. Denne kom på plass i oktober 2003. Det viste seg imidlertid at det var vanskelig å få med seg importørene i denne ordningen. NHO tok i april 2004 derfor initiativ til en forskrift hvor blant annet produsenters og importørers forpliktelser skulle stadfestes.. Dermed ble det fra juli 2004 forskriftsfestet at produsenter og importører av isolerglass må sørge for at det finnes et mottakssystem for PCB-holdig isolerglass, samt informere om ordningen til avfallsbesittere og kjøpere av isolerglass. Forpliktelsen til produsenter og importører skal dekkes gjennom deltakelse i et godkjent retursystem.

Ruteretur AS søkte myndighetene om å få godkjenning som retursystem for PCB-holdige isolerglass. Ruteretur ble godkjent som retursystem 6.8.2004, og er i dag det eneste godkjente retursystemet.

3 RETURSYSTEMET

En av forutsetningene som ble lagt til grunn da Ruteretur ble godkjent, var at man forpliktet seg til å arbeide aktivt for å sikre høy innsamling av PCB-holdige isolerglass og for å motvirke gratisspassasjerer (produsenter og importører som ikke deltar i et retursystem), blant annet gjennom informasjon til potensielle avfallsbesittere og potensielle deltakere.

Etter en forutgående anbudsrunde inngikk Ruteretur i juni 2004 avtaler med Norsk Gjenvinning (nå Veolia) og PCB-Sanering om etablering av et system for mottak og behandling av PCB-holdige isolerglassruter. Avtalene innbar opprettelse av ca 30 regionale mottak i ulike deler av landet der avfallsbesitter kunne levere PCB-holdige vinduer til en maks pris på 1100 kr/tonn.

3.1 En landsdekkende ordning

I vedlegg 1 til avfallsforskriftens kapittel 14 stilles det krav til at retursystemet skal være landsdekkende. For å utvide antallet mottak og utligne forskjeller i transportkostnader i ulike deler av landet ble det i 2005 innført en transportstøtte. Denne har medført at PCB Sanering og Veolia fortløpende har tegnet avtaler med lokale mottaksplasser over hele landet. Ved årsskiftet 2006/07 var det 212 mottaksplasser tilknyttet retursystemet, dvs. en økning på ca. 60 mottak siden forrige årsskifte. Av dette er 31 regionale mottak. Avfallsbesittere skal dermed kunne levere PCB-holdige vinduer til disse mottakene til en maksimumspris på 1100 kr pr tonn. En oppdatert oversikt over mottaksplassene i hvert fylke ligger på Rutereturs hjemmeside.

3.1.1 Revisjoner/anleggsbesøk

Som en del av kontrollrutinene utføres det revisjoner av behandlingsanlegg og regionale mottak for å sikre at Rutereturs kontraktspartnere på behandlingssiden følger opp føringene nedfelt i avtalen og tilhørende kvalitetsplan. I 2006 ble det gjennomført 9 revisjoner.

Det ble ikke påpekt større avvik på disse revisjonene. Det ble kun påpekt mindre avvik hos begge aktørene knyttet til blant annet manglende driftsrutiner ved driftsstans, manglende rutine for og dokumentasjon av gjennomført opplæring, mangelfull opplæring og manglende stativ for oppbevaring av rutene. På et mottak ble det oppdaget at man tok mer enn 1100 kr/tonn ved levering til mottaket.

3.1.2 Analyser

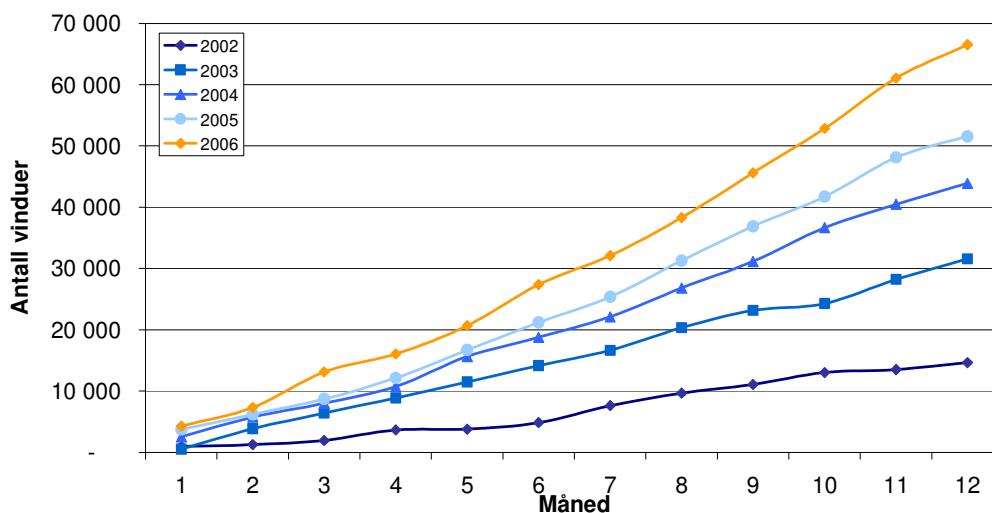
Det tas jevnlig prøver av ruter som har kommet inn til behandlingsanleggene for å kartlegge hvor utstrakt bruken av PCB-holdig forseglingslim var. Oversikten brukes også som grunnlag for beslutning om det bør tas prøve av vinduer i forbindelse med miljøkartlegging av bygg. En oversikt over de analysene som er tatt siden oppstarten er vist på Rutereturs hjemmeside.

Prøvene som er tatt må ikke ses på som et representativt utvalg for det som kommer inn til ordningen. Årsaken til dette er at det er spesielle områder vi ønsker å få mer oversikt over, som eksempelvis når man sluttet å bruke PCB (mange prøver fra 73-75) og hvor stor andel av de umerkede vinduene som inneholder PCB.

3.2 Avfallsmengder

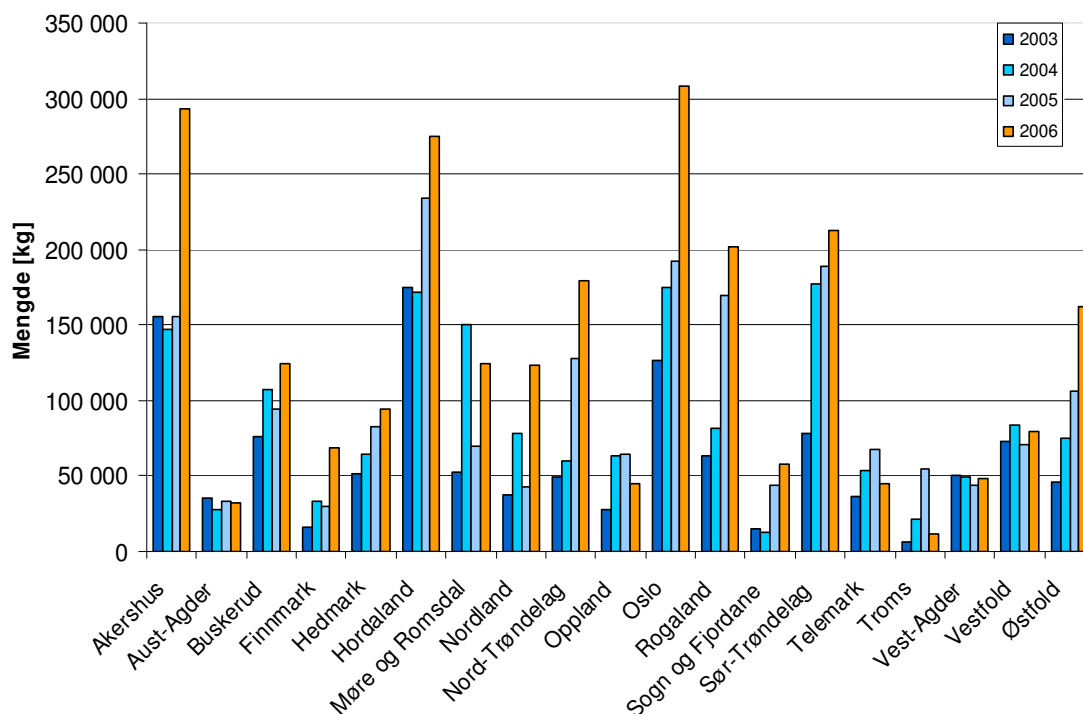
Fra starten i 2002 og frem til i dag ser vi en positiv utvikling når det gjelder innsamling av PCB-holdige isolerglassruter. I 2006 ble det samlet inn 2 487 194 kg fordelt på 66 535 ruter. I 2005 ble det samlet inn 51 553 ruter, dette gir en vekst på 29 %. Dette er en betydelig økning siden oppstarten i 2002 da antall vinduer som ble samlet inn var 14 669 ruter.

Utvikling innsamlet mengde vinduer 2002 - 2006

Figuren over viser akkumulert for hvert enkelt år og innsamlet mengde pr. måned. Det fremkommer her tydelig en positiv utvikling over tid

Mengde innsamlet per fylke

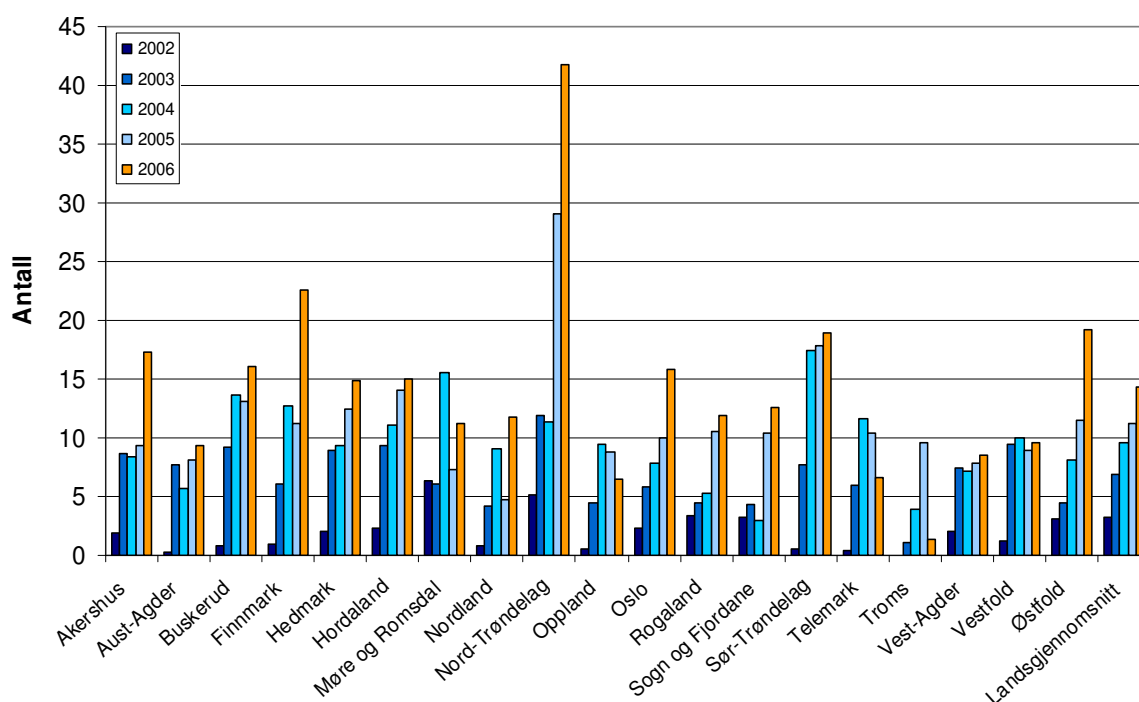

Med store variasjoner i folkemengden i de ulike fylker så vil naturligvis også mengden per fylke variere betydelig. En ser imidlertid at det i de fleste fylker har vært en positiv trend i form av stadig økte mengder innsamlet.

Grafen nedenfor viser en sammenstilling i antall ruter per 1000 innbygger og gir med andre et bedre sammenligningsgrunnlag mellom de ulike fylkene. En ser imidlertid også her betydelige forskjeller mellom de ulike fylker. Landsgjennomsnittet fremgår av stolpen lengst til høyre i grafen. Selv om det trolig kan være betydelige forskjeller i gjenværende mengde PCB-holdig isolerglass i de ulike fylker, så tyder resultatene på at innsamlingsgraden trolig kan økes i noen fylker, mens mengden innsamlet i Nord-Trøndelag kan tyde på at det også kommer inn vinduer som ikke omfattes av returordningen.

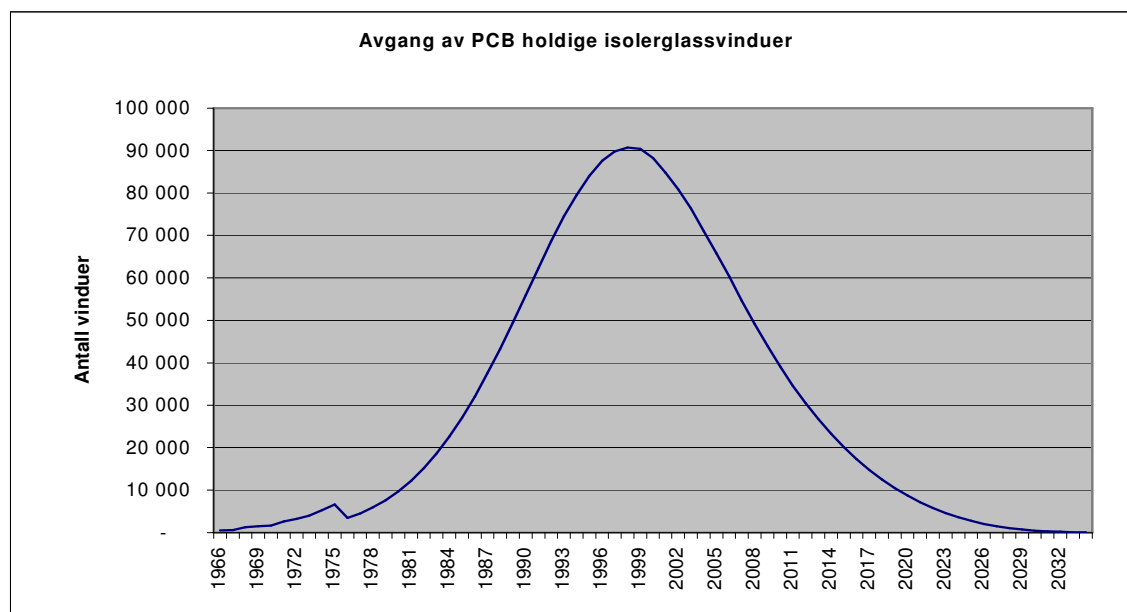
Ruteretur vil benytte tallene i det videre arbeid for å kartlegge mulige årsaker til de store variasjoner en ser.

Antall ruter per 1000 innbygger

3.2.1 Kartlegging av bruken av og omfanget av gjenværende PCB-holdige vinduer.

For å kunne vurdere om de tiltakene Ruteretur gjør fører til målet om høy innsamling av isolerglassruter, er det viktig å vite hva man forventer vil bli skiftet ut av PCB-holdige isolerglass ruter pr år. I 2004 ble det utført en kartlegging av opprinnelige mengder basert på Statistisk sentralbyrås byggarealstatistikk og en erfaringsinnhenting på omfanget av bruken av isolerglass. Gjenværende mengder ble dels kartlagt ved telefon og e-postkontakt med større eiendomsbesittere og ved fysiske besøk hos en rekke av disse. Basert på dette og levetidsbetraktninger ble det så utarbeidet en prognose over gjenværende vinduer og forventet avgang på disse. Figuren på neste side viser prognosen over forventet avgang i PCB-holdige vinduer over tid.

I 2006 var det forventet en avgang på omtrent 60 000 ruter. Prognosen konkluderer med at det i 2003 var ca 30 % igjen av den opprinnelige mengden og at det først i 2011 bare vil være 10 % igjen av den opprinnelige mengden.

Ruteretur har startet arbeidet med en oppdatering av prognosen på antall gjenstående vinduer. Dette gjøres for å eventuelt korrigere resultatene fra rapporten fra 2004.

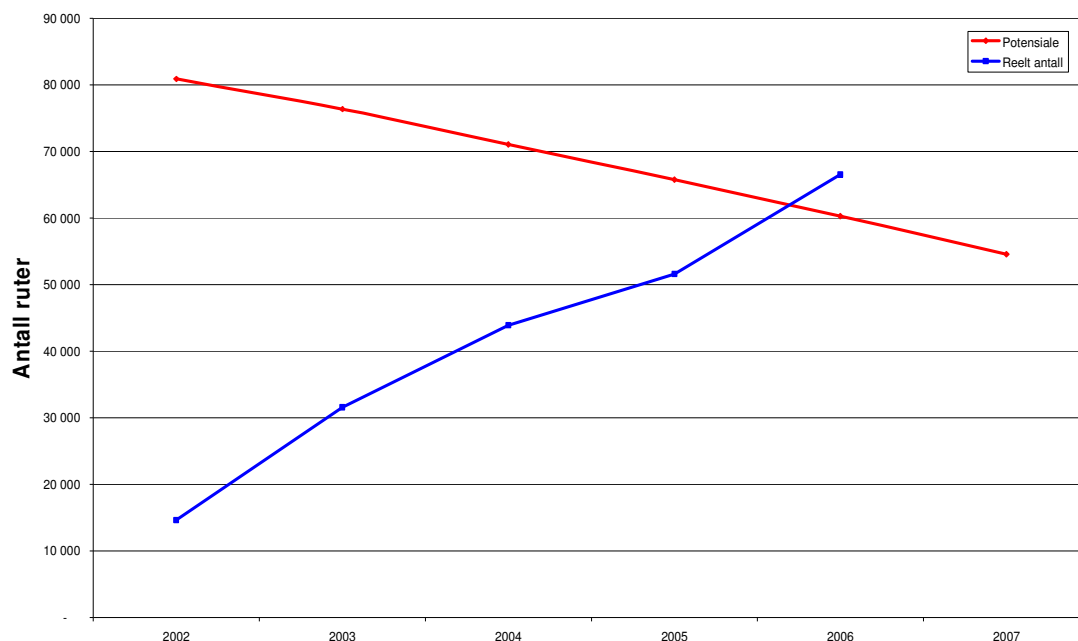
3.2.2 Innsamlede mengder.

Prognose utarbeidet av Ruteretur tilsa at 60 000 vinduer ville bli skiftet ut i 2006. Resultatet ble 66 535 vinduer. Det kan være flere årsaker til at innsamlet mengde ligger høyere enn forventet. Den teoretisk beregnede mengde er basert på en jevn utskiftningstakt, mens den virkelige utskiftningstakten vil variere avhengig av byggeaktiviteten. Med siste års høye byggeaktivitet, er det dermed ikke uventet at også utskiftningstakten er høyere enn forventet.

Videre vet vi at det kommer inn vinduer i systemet som ikke inneholder PCB. Dette kan være pga feilsortering ved mottaksstedene, men også at det er en del umerkede vinduer. Det er trolig at en del av disse umerkede vinduene ikke er fra den aktuelle perioden, og således ikke er inkludert i grunnlaget for anslåtte mengder. Regelverket er imidlertid slik at disse vinduene skal behandles som PCB-holdige hvis man er i tvil. Det er også knyttet usikkerhet til teoretisk beregnede mengde vinduer som er satt inn i byggene i den aktuelle perioden, samt hvor stor andel av vinduene som allerede var skiftet ut før Rutereturs system ble igangsatt.

Grafen på neste side viser den utvikling vi har hatt i innsamlede mengder målt opp mot den prognosen over forventet avgang som ble utarbeidet i 2004.

Potensiale vs reelt innsamlede mengder

3.2.3 Mengder PCB

Det er interessant å se hvor mye PCB de innsamlede mengdene med vinduer representerer. Tidligere beregninger og erfaringer fra en rekke analyser viser at mengden PCB per m² isolerglass har vært ca. 50-70 gram. Det er imidlertid en rekke analyser som viser lavere innhold av PCB, samt at en del av de vinduer som er produsert i perioden som returordningen omfatter, ikke har inneholdt PCB. Umerkede vinduer omfattes av ordningen hvis en kan anta at de kan være fra den aktuelle perioden. Analyser av umerkede vinduer viser at ca 50 % av disse inneholder PCB. Vi vet fra kontroller og besøk hos aktører i mottakssystemet, at det kommer inn vinduer som ikke omfattes av returordningen.

Basert på disse antagelser vil vi anslå at et sted mellom 50 og 75 % av de innsamlede vinduene inneholder PCB. Gjennomsnittstørrelsen på de innsamlede vinduer er rundt 1,2 m² og vi har derfor tatt utgangspunkt i en mengde PCB per vindu på 60 gram.

Basert på disse antagelser og de innsamlede mengder i 2006 kan det anslås at de innsamlede mengder har inneholdt et sted mellom 2,0 – 3,0 tonn PCB.

Vi presiserer at det er stor usikkerhet knyttet til disse dataene, men det gir en pekepinn på hvor mye ren PCB som blir samlet inn gjennom returordningen.

4 DELTAKERE OG KONTROLLMEDLEMMER

Produsenter, importører og kjøpere av isolerglass eller produkter av isolerglass har forpliktelser i henhold til avfallsforskriftens kapittel 14. Rutertur har flere ulike avtaleformer avhengig av hvilke forpliktelser aktøren har.

Produsenter og importører dekker sine forpliktelser ved å tegne deltakeravtale med Ruteretur. I vedlegg 1 til avfallsforskriftens kapittel 14 stilles det krav til at også engangsimportører skal kunne være medlem i ordningen. Det er utarbeidet egne deltakeravtaler for disse.

Kjøpere av isolerglass eller produkter med isolerglass har mulighet for å være kontrollmedlem for å vise at man oppfyller sine forpliktelser i henhold til forskriften.

Ved utgangen av 2006 var 47 importører og produsenter aktive deltakere i Ruteretur. [Vedlegg 1] Dette er 10 flere enn ved utgangen av 2005, 1 produsent og 9 importører. I tillegg var det 1 engangsimportør som hadde avtale med Ruteretur som rapporterte i mars 2006. I løpet av året har 2 av deltakerne fusjonert og et selskap er lagt ned.

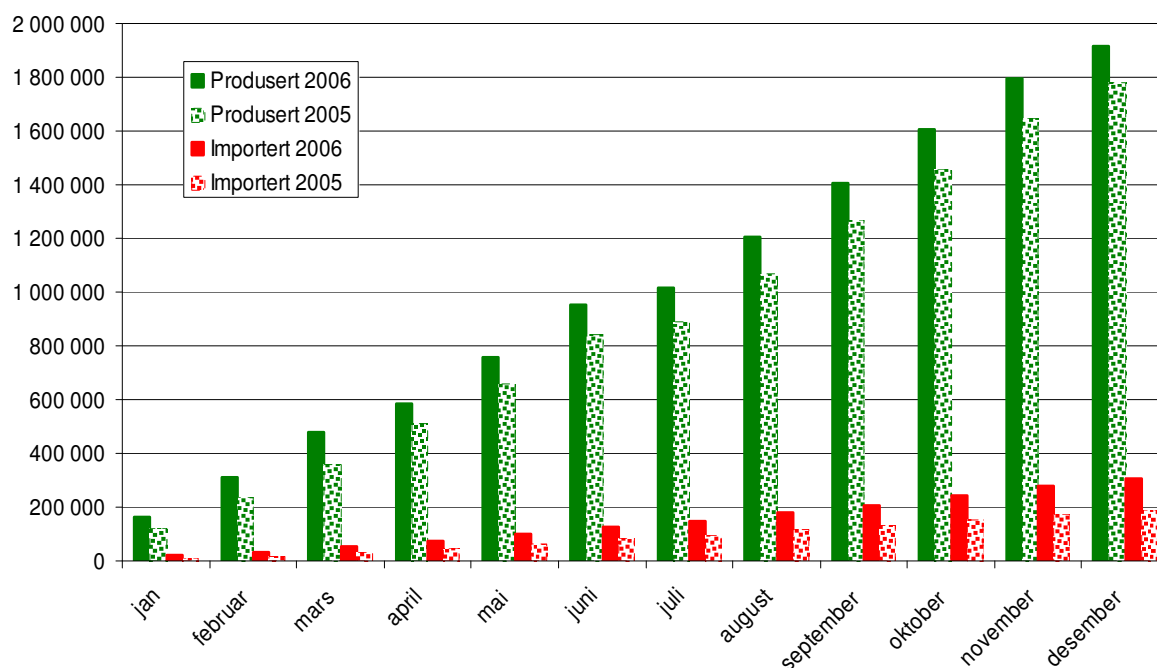
Ved årsskiftet var det 60 kontrollmedlemmer hvorav et stort antall var vindusprodusenter. Vi har fått to nye kontrollmedlemmer, mens en har sagt opp avtalen og to kontrollmedlemmer har fusjonert. Et selskap har også opphørt.

5 PRODUSENTER OG IMPORTØRER

Som produsent av isolerglass eller importør av isolerglass eller produkter som inneholder isolerglass, er man i henhold til kapittel 14 i avfallsforskriften, forpliktet til å være deltaker i en godkjent returordning for PCB-holdige isolerglass. Som deltaker skal man bidra til en finansiering av ordningen i henhold til den markedsandel som man har på det norske markedet. Dette beregnes ut fra hvor mange ruter den enkelte omsetter på det norske markedet.

I godkjenningen av Ruteretur som retursystem for PCB-holdige isolerglassruter, ble det presisert at man måtte arbeide med å fremskaffe en best mulig oversikt over norskproduserte og importerte mengder av isolerglassruter.

Rapporterte ruteneheter sendt ut på det norske markedet.
Akkumulert

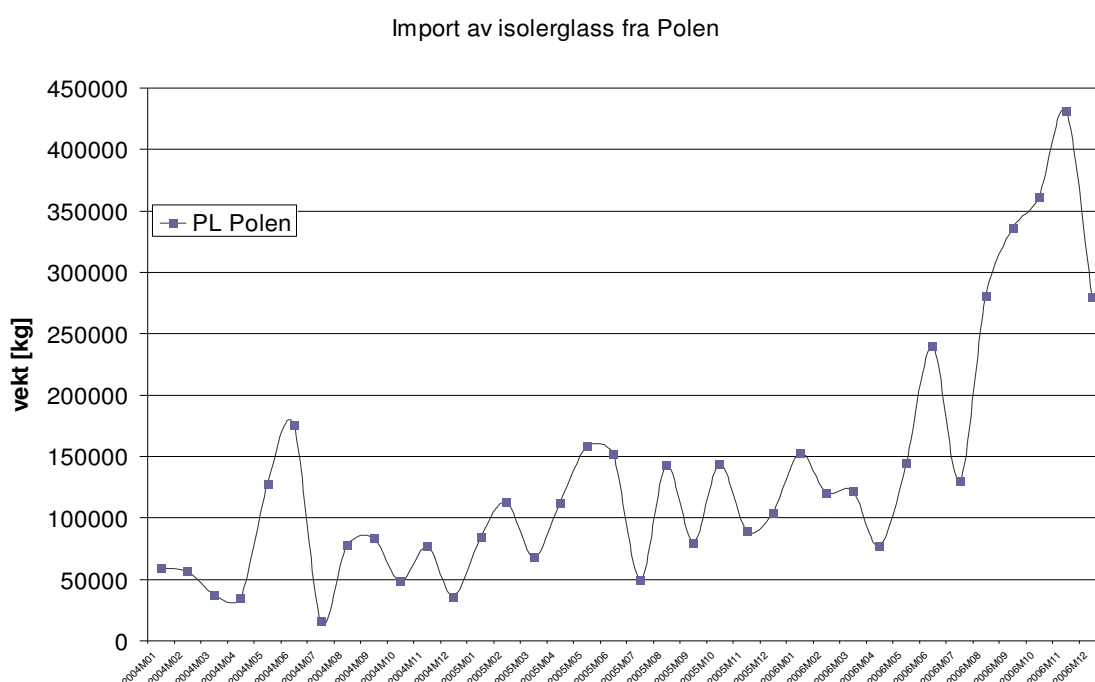
Alle produsenter i Norge er, etter hva vi er kjent med, deltakere hos Ruteretur. Det er derfor viktig å fokusere på import til Norge slik at den reelle markedsandelen blir fordelt på alle som faller inn under forskriften. Import av isolerglass og produkter med isolerglass utgjør en mye lavere markedsandel enn det som produseres i Norge. Ut fra hva deltakerne rapporterte inn til Ruteretur i 2006 utgjorde

importen ca 14 % av det totale antall ruter som ble sendt ut på det norske markedet, mot 10 % for 2005.

Sammenlignes de innrapporterte mengdene for 2005 og 2006 ser vi at det har blitt sendt ut ca 13 % mer isolerglassruter på det norske markedet i år kontra 2005. Av denne veksten står de nye deltakerne for omtrent 10 %. Antall isolerglassruter som ble produsert i Norge økte med 8 % fra 2005, mens importen økte med 61 %.

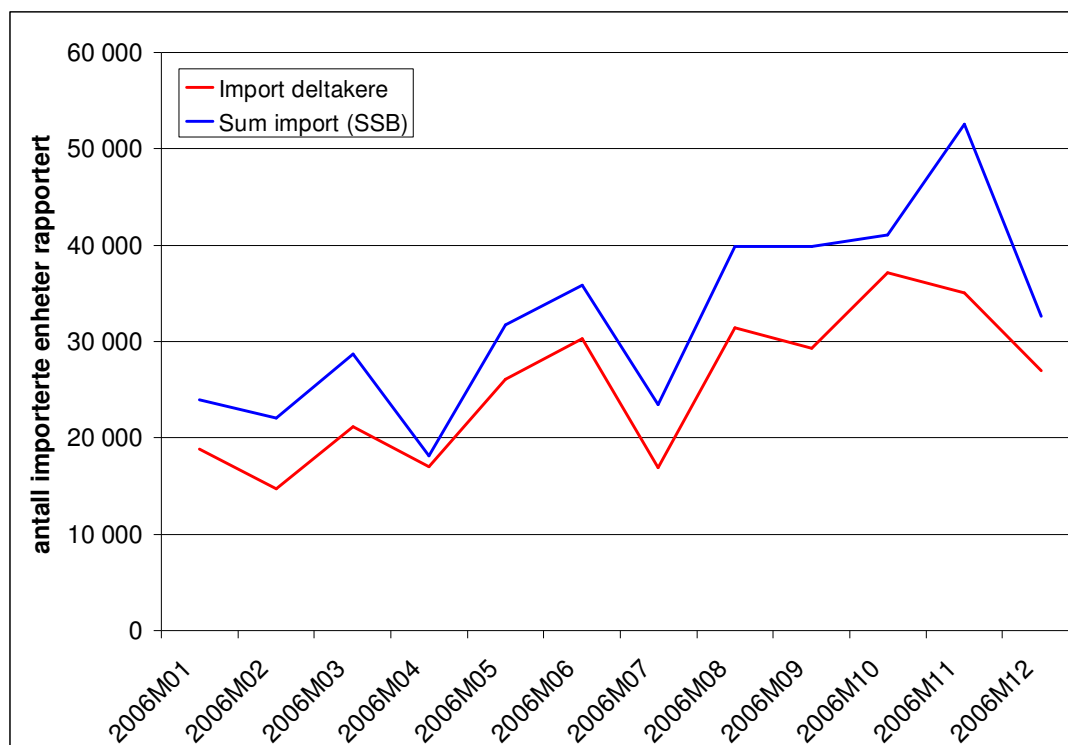
Data fra SSB viser en tredobling av import av isolerglass fra Polen til Norge fra 2005 til 2006. Det har vært spesielt høy import av isolerglass fra Polen høsten 2006.

Importen av isolerglass fra Polen er 5 ganger så høy de 2 siste årene som importen fra Danmark som ligger nest høyest i importstatistikken av isolerglass. Importen av isolerglass domineres således av import fra Polen. Totalt er der en kraftig vekst det siste året.

Import av trevareprodukter som inneholder isolerglass er størst fra Danmark, deretter følger Polen og Sverige. Den jevne økningen av import av denne varen fortsetter.

En annen varegruppe som Ruteretur følger med i utviklingen i importen av elementbygg og ferdighus, som også er økende mengde av. Importen av ferdighus domineres av tre land: Estland, Litauen og Sverige.

Sammenlignes importdata fra SSB for disse varegruppene (korrigert for antatt gjennomsnittsvekt pr ruteenhet), med den rapporterte importen, korrelerer disse relativt bra med en korrelasjonsfaktor på omtrent 92 %. Det sees imidlertid et litt større avvik mot slutten av året. Dette kan ha sammenheng med den økte import av isolerglass siste halvår. Dette tyder på at vi fanger opp mye av importen til Norge men ikke alt. Fortsatt arbeid med å oppspore importører blir derfor viktig og spesielt siden det observeres en økt import til Norge.

Ruteretur jobber mye med å kartlegge gratispassasjerer og samarbeidet blant annet med SFT om fjorårets kontrollaksjon. Dette arbeidet gav resultater slik at vi i fjor fikk 10 nye deltakere. (ref vedlegg 1)

6 ØKONOMI

Driftsinntektene i 2006 kommer fra innbetalt miljøvederlag, totalt kr. 40,0 mill. Miljøvederlaget ble redusert fra kr. 22,50 til kr. 17,00 pr rute fra og med 1. mai 2006, og ytterligere redusert til kr. 15,00 med virkning fra og med 1. oktober 2006. Årsresultatet for 2006 var 5,3 mill.

Det ble betalt miljøvederlag for 2,22 millioner ruteenheter.

Driftsutgiftene har i hovedsak gått til refusjonsutbetalinger, totalt kr. 29,4 mill. Øvrige driftsutgifter er kr. 5,8 mill. En betydelig andel av dette har gått til informasjonsarbeid og oppfølging og kontroll av retursystemet samt øvrige driftsutgifter.

7 INFORMASJON

Informasjon beskrives i vilkårene for godkjenningen som et av de tiltakene som skal brukes for å oppnå høy innsamling av PCB-holdige isolerglassruter, samt motvirke gratispassasjerer. Potensielle avfallsbesittere og potensielle deltakere skal informeres om ordningen og de forpliktelser som er knyttet til produksjon eller import av isolerglass og produkter med isolerglass.

Våren 2006 ble det gjennomført en større landsdekkende kampanje. Kampanjen var rettet mot forbrukere som skal skifte vinduer, snekkere, tømrere og mindre entreprenører. Følgende tiltak inngikk i vårkampanjen:

- Utsending av DM til om lag 7000 tømrere/snekkere.
Inkludert i utsendelsen var T-skjorter med påskrift, og skriftlig informasjon om håndtering og innlevering av PCB-holdige vinduer. DM'ene ble sendt ut i slutten av mars.
- Annonser i byggevarekjedenes kundeblader
Det har vært annonser i kundebladene til Byggmakker, Maxbo, COOP og COOP Byggmix, samt i Byggmakkers blad "Forandring fryder". Totalt 8 annonser i perioden fra slutten av mars til midten av mai.
- Annonser i VG
Det har vært to helsides ("falsk helside") annonser i VG, i uke 13 og uke 16.
- Annonse i innlegg i Dagbladet
1/3 side annonse i Blekkulfs Miljødetektivs innlegg i Dagbladet 31. mai.
- Brosjyrer til byggevarehandelen
Brosjyren "Skifte vindu" har fått ny design, og har blitt sendt ut til alle butikkene til kjedene Byggmakker, COOP Bygg og Maxbo. Denne utsendelsen har vært koordinert med ansvarlige personer sentralt i kjedene.

Kampanjen ble videre fulgt opp om høsten. Det ble da sendt ut DM med T-skjorter og info til alle glassmestere og kommunale/interkommunale mottaksplasser. Videre hadde vi jevnlig annonsering i annonseinlegg i riksdekkende aviser, og vi arbeidet sammen med byggevarehusene for å sørge for at de har kunnskap og brosjyrer tilgjengelig slik at informasjonen kommer direkte ut til kundene når de skal kjøpe nye vinduer.

Det har også i 2006, på lik linje med i 2005, vært satset på informasjon til avfallsmottak, interkommunale avfallselskap og kommuner rundt i landet. Ved å analysere innsamlingsdata fra de enkelte interkommunale mottak og kommuner har man prøvd å legge opp til målrettet informasjon til områder hvor det har vært lavere innsamling enn gjennomsnittet. I tillegg til dette har man satset på mye informasjon mot store statlige bedrifter som Statsbygg og helseforetakene.

Rutertur har også vært synlig på flere messer og konferanser gjennom 2006, både med stand, som deltaker og som foredragsholder. Ruteretur har deltatt på blant annet Avfallskonferansen Innlandet, Byggeri 2006 (Danmark), NRFs Avfallskonferanse og Farlig Avfallskonferansen.

SFT påpekte i 2006 at merkeplikten for PCB-holdige produkter også omfattet PCB-holdige isolerglassruter. Ruteretur har bistått SFT i utvikling av et slikt merke samt lagt til rette for en bestillingsordning knyttet til vår hjemmeside.

Utover dette har Ruteretur gitt løpende informasjon gjennom besvarelser av innkommende telefonsamtaler, utsendelse av informasjonsmateriell og annonser i diverse tidsskrifter. Ruteretur har også startet arbeidet med å endre og oppdatere sine hjemmesider.

Fokuset på informasjon er fremdeles høyt og vil fortsette å være det fremover. Aktivitetene knyttet til informasjon i 2006 er gjengitt i vedlegg 2.

8 VEDLEGG

Vedlegg 1:

Deltakerliste

Nr.	Bedrift
2	Fauske Glass & Ramme A/S
4	Drag Industrier AS
5	Glassfabrikken (Norsk Termo Isolerglassfabrikk AS)
6	Friva AS
7	Vemundvik Termoglass AS
8	Nicopan AS
9	Li-Glass AS
10	Vikeså Glassindustri AS
12	Brødr. Bøckmann AS
13	Scandi-Glass AS
14	O.M.Rakvåg
15	Pilkington Norge AS
16	NorDan AS
17	CG-Glass A/S
18	Fjerdingstad Trevarefabrikk A/S
19	VELUX Norge AS
22	Norsk Vinduskompani AS
23	Skallevold Trevaresalg A/S
24	Nordvestvinduet AS Bygg og Innbu
25	Diplomat Norge AS
26	Schüco International KG. Avd. Norge
27	Vest-Wood Norge AS
28	NOR-INT AS
29	Dooria Utvik AS
30	Gilje Trevarefabrikk AS
31	Kjelstrup Olsen AS
33	Cimm a.s
34	Kvams Glass A/S
35	ThermoFlor BV
36	CONCOVER
37	Flex fasader AS
38	Diplomat Prosjekt AS
39	Elvin Maksumic ELM Import
40	Bygg Mindre Vedlikehold A/S
41	Skandinaviska Glassystem AB
42	Georg Andersen og sønner Bolig AS
43	Trespesial A/S
44	Glassgrossisten A/S
45	A/S UPB
46	Hans Albiin as
47	Interiørmester 1 AS
48	Netglass AS
49	Bygg 1 Produkter
50	Slevik Trevarefabrikk AS
51	H-vinduet Magnor AS
52	Entrenor Ferdighus AS
53	Älvsbyhus Norge AS

Vedlegg 2:

Liste over gjennomførte informasjonstiltak i 2006.

Dato	Tiltak	Sted	Målgruppe
Jan	Artikkel i Kommunalteknikk	Landsdekkende	
3. jan	Oversendt 2000 klistrelapper til merking ved riving til AF Decom v/Eva Semb, Pb 137, 3201 Sandefjord	Sandefjord	Riveentreprenør
Jan	Stand på Avfallskonferansen Innlandet	Lillehammer	Avfallsbransjen
6. feb	Informasjonsbesøk ved hovedkontoret til Avfallsservice i Sørkjosen i Troms.	Sørkjosen	Avfallsselskap, byggesaksbehandlere, vindusprodusenter
7. feb	Informasjonsbesøk ved Flyplassen i Tromsø.	Tromsø	Avfallsselskaper byggesaksbehandlere, glassmestere og vindusprodusenter
21.-24. mars	Deltagelse på Byggeri 2006. Danske produsenter og informere om ordningen i Norge	Fredericia, Danmark	Danske produsenter
Mars	Artikkel i RENVIDEN		
April	Oversendt ca. 600 klistrelapper til merking av vinduer til glassmester i Sandnes		Glassmester
25. – 27. apr	Stand på NRFs avfallskonferanse	Spektrum, Oslo	Avfallsbransjen
Jan - apr	Div. annonser i Byggeindustrien, Byggmesteren, Glass & Fasade, Kretsløpet	Landsdekkende	
Jan - apr	Infobrev og nyhetsbrev til deltagere og kontrollmedlemmer av Ruteretur.		Deltagere og kontrollmedlemmer
Apr - mai	Annonse i Norwegians flymagasin. Legges ut i alle setelommer i Norwegian fly. Bladet leses av alle Norwegians pasasjerer.	Landsdekkende	
9. mai	Innlegg på medlemsmøte hos Bygg- og tømrermestrenes forening Oslo/Akershus	Oslo	Tømrermestrene
10.mai	Innlegg på seminar Nasjonal Handlingsplan	Oslo	
31. mai	Annonse i miljøbilag i Dagbladet	Landsdekkende	Forbrukere, tømrere, snekkere

Dato	Tiltak	Sted	Målgruppe
Mars-jun	Landsdekkende informasjonskampanje rettet mot forbrukere som skal skifte vinduer og mot mindre lokale tømrere, snekkere og entreprenører som utfører slikt arbeid. 2 annonser i VG Utsendelse av DM med T-skjorter til 7100 snekkere/tømrere Annonser i kundeblader Maxbo, Byggmakker, COOP, Forandring fryder Nyopptrykk av brosjyrer – utsendt til alle de nevnte byggevarekjedenes butikker Pressearbeid	Landsdekkende	Forbrukere, lokaletømrere, snekkere og entreprenører.
Mai	Annonse i "På Reinhaldsvis". Informasjonsblad for Søre Sunnmøre reinhaldsverk	Søre Sunnmøre	Næringsliv og privatpersoner
2.mai	Nyhetsbrev nr 2/06		Rutereturs deltakere
Jun	Møte med glassbransjeforbundet. De gav innspill til videre informasjonsaktiviteter.		Glassbransjeforbundet
Jun-aug	Diverse kontakt med Stasbygg og gjentatt informasjon om retursystemet og det ansvaret Statsbygg som statlig byggherre har.		Statsbygg
12.jul	Nyhetsbrev nr 3/06		Rutereturs deltakere
Jul	Evaluering av vårens innfor kampanje. Måling av om informasjonen hadde nådd ut til byggevarehusene.	Oslo og Akershus	Byggevarekjeder
Jul	Direkte informasjon til byggevare hus i tillegg til utendelse av brosjyrer.	Nasjonalt	Byggevarekjeder
Aug	Nytt presentasjonsmateriell. Fremstilling av innsamlingsdata i grafer.	Oslo	
14. aug	Plan for videre informasjon utarbeidet	Oslo	
13.-14. sept	Stand på farlig avfallskonferansen	Bergen	
26.sept	Nyhetsbrev nr 4/06		Rutereturs deltakere
26.okt	Utsendelse av brosjyrer til Helse Førde HF	Vestlandet	Byggforvaltere i Helse Vest
26.okt	Utsendelse av brosjyrer til Helse Nord RHF	Nord-Norge	Byggforvaltere i Helse Nord
26.okt	Utsendelse av brosjyrer til Helse Midt-Norge RHF	Stjørdal	Byggforvaltere i Helse Midt-Norge
26.okt	Informasjonsmøte hos Statsbygg	Oslo	Miljøansvarlige i ulike avdelinger
Okt-Des	Gjennomgang av webside. Omstrukturering og igangsetting av arbeid med å lage ny site.		Nettsiden rettes mot to hovedgrupper: Avfallsbesittere og importører/produsenter
Des	Annonse i Norwegian blad	Alle Norwegian ruter	Alle flypassasjerer

Dato	Tiltak	Sted	Målgruppe
1.nov	Møte med Byggmakker, Terje Lærum	Ski	Byggvarehus, oppfølging av info-kampanjen våren 2006
2.nov	Møte med Coop Bygg!	Oslo	Byggvarehus, oppfølging av info-kampanjen våren 2006
3. nov	Infomøte med IØR. Info om ordnigen.	Østfold	Interkommunalt selskap, renovatører.
23. nov	Infomøte med VESAR. Info om ordningen.	Vestfold, Tønsberg.	Interkommunalt selskap, renovatører.
04. des	Møte med MOVAR. Info om ordningen.	Moss	Interkommunalt selskap, renovatører.
14. des	Møte med Agder Renovasjon. Info om ordningen.	Grimstad	Interkommunalt selskap, renovatører.
14. des	Møte med RKR. Info om ordningen.	Kristiansand	Interkommunalt selskap, renovatører.